

Σὺν Θεῷ

DE

ELECTIONE

SEU

PRÆDESTINATIONE

DISPUTATIO PRIOR

Exhibens

ejusdem

Ὁμογενειῶν

Quam

Divino Numine propitio

SUB PRÆSIDIO

VIRI

Magnifici, pl. Reverendi, Nobilissimi, Excellentissimi

Dn. COELESTINI MYSLENTÆ,

S. S. Theol. D. ejusdemq; in Electora-

li Pruten: Aead: Profess: celeberr:, Ecclesiæ Cathedræ

Cneiphovij Pastoris dignissimi, Consistorij Sambien-

ensis Assessoris gravissimi, p.t. Academ: Recto-

ris, Dn. Promotoris, Præceptoris

& Fautoris magni

Publicæ collationi subjiciet

CHRISTOPHORUS BANON Tunderâ-Holsatus, Author & Respondens.

Ad diem

Novemb. in ἀρχαῖα τῆς ἡμέρας

majori horis

à 7. matutinis.

Typis LAURENTII SEGEBADII,

M. DC. XXXVI.

Inv. 141

295455

ILLUSTRISSIMO & PRÆCELSISSIMO PRIN-
CIPIS AC DOMINO

DN. FRIDERICO,
HÆREDI NORWEGIÆ,
DVCI SLESVICENSI & HOLSA-
TIÆ, STORMARIÆ & DITHMARSIAE,
COMITI OLDENBURGICO & DEL-
MENHORSTIO &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

*Esapè mecum, Illustriss. & Præcelss. Prin-
ceps, Dn. Clementissime, quâ occasione pro
munificentissimâ C. V. ergâ me beneficen-
tiâ, publicum aliquod gratitudinis extaret
monumentum, cogitanti, duo obstare sem-
per visa sunt. Quorum unum est infinitus
beneficiorum Celsit. V. in me collatorum cumulus; Alterum
tenuioris fortuna mea status. Cum enim hæc duo mecum
perpendo, & Vestra Illustriss. Celsit. ergâ me munificentiam
cum meâ confero indigentia; vix aliud à me præstari posse
reperio, quam hanc vestram munificentiam voce & stylo
augustioremi tacitè mecum mirari & silentio summo venera-
ri. Veram enim verò cum ingratitude nihilominus mane-
at suspicio, & nisi per publicum & evidens amoveatur testi-
monium, magis magisq; crescat; Memoriam hanc Chartace-*
am

am, cordis subiecti, animi grati, obsequij prompti erga C. V.
Symbolum, extare volui publicum. Interea autem Illustriss.
Vestram Celsi. humilimã animi submissione rogo, ut hunc
meum laborem benignissimo animo suscipiat, studiis
meis Illustrissima clementia sua auram clementissimẽ
adspiret, & me indignum sibi benignissimẽ commenda-
tum habere pergat. Faxit JEHOVA ut Illustrissima
Vestra Celsi. uua cum Illustrissimã Coniuge & liberis gene-
rosissimis longævam annorum seriem in sanctissimi Nominis
sui gloriam, Ecclesie & Reipubl. commodum, feliciter tran-
sigat: Faxit JEHOVA, ut prosperitas sit in muris, & salus
in Palatiis: Faxit JEHOVA, ut in toto vestro Ducatu obvi-
ent sibi veritas & misericordia, exosculentur se pax & justi-
cia, Amen. Dabantur Regiomonti Borussorum d. Na-
vemb. Anno Jecronias 1036.

Illustriss. Cels. V.

Subiectissimus humilimusquẽ
alumnus,

Christophorus Braun Holsatus

Autor & Resp.

THESIS I.

Um πᾶσι διδασκαλία, ἢ πᾶσι μάθησις ἐν προ-
 παρεχόμενης γνώσεως, Philosophorum Principe
 teste, fiat: Nobis etiam de æternâ filiorum
 DEi ad vitam æternam electione sacram
 συζητησιν auspicatoris, quæ ad sublimis & perdifficilis
 hujus controversiæ tractationem prænotatu utilia vi-
 debuntur, brevibus annotare incumbet.

Th. 2. Proinde versabitur hæc nostra tractatio
 circa articuli hujus (1.) *προθεωρίαν*. (2.) *θεωρίαν*. In
προθεωρία seu consideratione præcæmiali tria pensa-
 bimus, videlicet Electionis (1.) *Necessitatem* (2.)
Utilitatem. (3.) *Sedem*.

Th. 3. Quod (1.) *necessitatem* concernit, ubi
 queritur, an electio fuerit necessaria nec ne? Respon-
 demus geminam præmittendo distinctionem, distin-
 guendosc. inter (1.) *necessitatem absolutam* seu *Con-*
sequentis, quando tam antecedens, quam consequens
 in se est necessarium; & *hypotheticam* seu *Consequen-*
tia, quando consequens non est necessarium, nisi po-
 sito antecedente; sic tamen, ut tam antecedens, quam
 consequens sint in se contingentia, juxta definit: An-
 ton: Andr. 5. *Metaph. q. 4.* & (II.) inter hominem
 juxta præscientiam divinam in duplici statu confide-
 ratum, in statu scilicet *πρωτογενήσιας*, seu primæ *vx cre-*
ationis, & *ἀποστασίας*, seu subsequæ *defectionis*. Hæc di-
 stinctione duplici præmissâ dicimus electionem fuisse
 necessariam & non necessariam diverso respectu.

Th. 4. Si enim homo in statu integritatis, in quo
 primitus erat creatus, permanisset, electio nullo mo-
 do

do neq̄ absolutè, neq̄ hypotheticè necessaria fuisset. Patet: Quia (1.) decretum de homine creando, præcesfit decretum de homine ad vitam æternam prædestinando. Proindeq̄ decretum electionis decreto creationis fuit posterius. Probatur hoc ex ordine divinatorum consiliorum, qui innuitur Gen: c. 1. v. 2. & 3. Ibi enim (1.) præcedit decretum de hominis creatione, Gen: 1. v. 26. Cui (2.) subjungitur consilium de eius ex arbore scientiæ boni & mali prohibitione, c. 2. v. 16. Hoc (3.) subsequitur consilium de hominis mandatum divinum transgredientis punitione, c. 3. v. 8. Et (4.) demum adjicitur consilium illud Evangelicum de hominis in semine mulieris, sc. Christo tanquam electionis nostræ auctore & fundamento, benedictione, Gen: 3. v. 15. Patet (II) quia proprijs meritis vitam æternam homo acquisivisset, si in statu integro permansisset, Rom: 7. v. 10. Patet (III.) Quia Electio dicitur facta in *Christo* Eph. 1. v. 4. Christus autem non venisset nisi homo in peccata prolapsus fuisset, Luc. 19. v. 10. I. Tim: 1. v. 15. Quare errant hîc Scholastici, qui Christi incarnationem & per consequens electionem necessariam statuunt, si vel maximè homo in primigeniâ integritate perstitisset.

Th. 5. Si verò consideres hominem constitutum in statu defectionis, lapsus & miseræ, seu quod idem est, si consideres ipsum lapsum, dicimus, quod electio tuerit necessaria necessitate non consequentis, (non enim antecedens sc. *n* labi in se erat necessarium poterat enim homo non labi) sed consequentiæ, quæ stare potest cum contingentiâ. Nam consequens, scilicet decretum electionis, hic non fuit necessarium, nisi posito antecedente, sc. prævisione lapsus quod

patet, ex collatione locorum Eph. 1. v. 4. Luc. 19. v. 10. Unde talem consequentiam formamus: Ubi consequens non est necessarium, nisi ponatur antecedens, quod ipsum in se est contingens, ibi locum habet necessitas consequentiæ. Atqui electio seu decretum electionis tanquam consequens hîc non fuisset necessarium, nisi positum fuisset antecedens, scilicet *prævisio* lapsus, quam in se contingentem fuisse docet Ecclesiast. c. 15. v. 14, 15, 16, & 17. Ergo hic locum habet necessitas consequentiæ, quæ contingentiam non tollit, quia est in ipsis rebus contingentibus fundata. *Summi erroris* arguuntur hic plerique *Calviniani*, qui DEum in electione hominis miseriam non considerasse, sed decretum electionis tum decreto creationis, tum prævisione lapsus prius fuisse blasphemè satisfaciunt. Unde ipsum lapsum respectu DEI absolute faciunt necessarium: sic enim *Beza* in colloq. Mompelg. p. 517. Lapsus est homo Adam necessariò quoad Deum. Sic *Piscator* contra *Schaffm.* p. 19. Deus hoc consilio creavit homines, ut reipsâ laberentur, & quæ sunt reliquæ reliquorum Calvinianorum effata.

Th. 6. Sequitur (2.) Articuli hujus utilitas, cuius consideretur (1.) *Probatio* & (2.) *Impugnatio*.

Th. 7. Probatur autem vel in genere ex 2. Tim. 3. v. 16, ubi omnis scriptura dicitur utilis, ergo & scriptura seu dogma de electione erit utile, quia est pars scripturæ, vel in specie, sic August. triplicem recenset utilitatem, quod sc. tractatio electionis utilis sit ad (1.) excitandam in nobis *hortationem*, quia enim electio facta est, ut essemus ἀγαπῶντες καὶ ἄσπαστοι. sancti & inculpati Eph. 1. v. 4. quivis hinc sui debet admoneri officij (2.) ad instituendam *orationem*: Quia enim electio est finaliter credentium, Deus assidue invocandus erit, ut

opus, quod in nobis cœplit, bonum, clementer dignetur perficere. (3.) ad declinandam *elationem*, quia ex solâ Dei gratiâ sine ullo merito electi sumus, nemo gloriandi vel sese efferendi ansam habet, confer Rom: II. v. 20.

Th. 8. Quod utilitatis hujus *impugnationem* attinget, ea facta est (1.) à fratribus (quemadmodum illos August. nominat) quibusdam Gallix, qui prædestinationis definitionem prædicationis utilitati adversam esse judicarunt. (2.) à Calvinianis, qui in eâdem cum jamjam citatis, sunt opinione, dum hanc de electione doctrinam silentio potius involvendam, quàm publicè proponendam gariunt.

Th. 9. Ultimo loco nobis in consideratione proximali perpendenda erit hujus articuli *Sedes*. Hæc verò consideratur dupliciter (1.) per *ἀρσιν* seu *remotivè* (2.) per *θεσιν* seu *positivè*.

Th. 10. Sedes electionis per *ἀρσιν* seu *remotivè* considerata est (1.) arcanum (vocem *arcani* attendendo in sensu non Lutherano, sed Calviniano) DEI consilium.

Th. 11. Probatur hoc ex (1.) mentionis istiusmodi arcani consilij in sacro codice tacitâ præteritione. Nullius enim arcanæ voluntatis salutem nostram in hoc electionis mysterio concernentis sacra scriptura meminit. (2.) Ex eorum, quæ arcana sunt, scrutationis prohibitione. Disertè n. Moses inquit, Deut: 29. v. 29. Abscondita DEO nostro, quæ manifestata sunt nobis & filiis nostris usq; in sempiternum, ut faciamus universa legis hujus. Vult nimirum Deo permittenda occulta, revelata verò nobis scrutanda. Hinc igitur electionis consilium neutiquam esse arcanum
sic

fic concludimus: Nullum arcanum, teste Mose, nobis est scrutandum. Atqui consilium electionis est scrutandum. Ergo non est arcanum. Major est Moſis, minor Johanniſc. 5. v. 39. Proinde peccant hic Calvinicolæ vel ortenus in *deſectu*, dum voluntatem Dei circa electionem noſtram ſimpliciter arcanam blaterant, vel re ipſâ in *exceſſu*, dum ita de hoc myſterio loquuntur, ac ſi in electionis decreto Deo aſſediſſent, ejuſdemq; conſiliarij fuiſſent. (3.) conſtat ex plenariâ (quantum ſc. noſtram ſalutem concernit) electionis in codice ſacro revelatione. Expreſſè enim Paulus inquit, quod omne Dei conſilium (puta de ſalute noſtrâ) nobis manifeſtaverit, unde ſic argumentamur: Omne conſilium Dei de ſalute noſtrâ eſt revelatum. Act. 20. v. 27. Electio eſt conſilium Dei de ſalute noſtrâ 2. Theſſ. 2. v. 13. Ergo eſt revelata.

Th. 12. Sedes electionis per ἄρσιν conſiderata eſt (2.) *absolutum Dei beneplacitum*. Parethoc ex (1.) electionis in S. S. *deſcriptione*, deſcribitur enim (1.) per *πίξιν* ſeu ordinem Act: 13. v. 48. (2.) deſcribitur quod facta ſit ſecundum divinam *πρόγνωσιν* ſeu præſcientiam. Quicquid a. ſit ſecundum præſcientiam, id non eſt *absolutum*. Præſcientia n. reſpectu objecti includit prius & poſterius. Atqui electio eſt facta ſecundum præſcientiam Rom: 8. v. 29. I. Pet: 1. v. 2. Ergo non eſt *absoluta*. (2.) probatur ex noſtrâ *juſtificatione*. Quemadmodum enim Deus in tempore nos juſtificat, ita æterno nos elegit. Atqui juſtificat nos in tempore non modo aliquo, *absoluto* ſed ex gratiâ Dei, ob meritum Chriſti, per fidem. Ergò. Majoris veritas & connexio pateſcit ex dicto Apoſtolicò Rom: 8. v. 29. Quos prædeſtinavit hoſ & vocavit, quos a. vocavit hoſ & prædeſtina-

destinavit. Minoris probationem exhibet Paulus
Rom: 3. v. 24. & 25 *Gravissimè igitur hic cessitat Polanus,*
& cum eo omnes Calviniani, qui pro absoluto electionis de-
creto tanquam pro aris & focis dimicant. Ita n. prædi-
ctus Polanus ait: *Causa, quâ Deus ad eligendum im-*
pulsus fuit, non est voluntas; nec prævisa fides; nec
præscita hominum merita; nec dignitas generis, vel
ullius alterius prærogativæ; nec meritum Christi;
nec deniq; electionis finis: sed solum beneplacitum
Dei in gratuitâ ejus dilectione fundatum, vide Pol.
de aternâ Dei prædest. p. 12.

Th. 13. Sedes electionis per ἄρσιν considerata
est (3.) legis divina præconium. Ratio est hæc: Quia ex
lege venit maledictio, Deut: 27. v. 26. Gal. 3. v. 10.
Hinc ita colligimus: Sedes maledictionis non est se-
des benedictionis. Atqui lex est sedes maledictionis:
Maledictus enim est omnis, qui non facit &c. Ergo
non potest esse sedes benedictionis, & per consequens
electionis, quippe quæ est divina in rebus cælestibus
benedictio Eph. 1. v. 3. Errant hic Pontificij, dum electi-
onis doctrinam juxta opera legis definiunt, & ob operum
prævisionem electionem factam ineptiunt.

Th. 14. Sedes electionis per ἄρσιν considerata
(4.) est rationis humana judicium. Constat hoc ex parte
tum ipsius rationis, quippe quæ est in rebus divinis
(1.) cæca Eph. 4. v. 18. (2.) πορεια, stulticia 1. Cor. 2. v.
14. (3!) ipsis rebus divinis contraria Rom: 8. v. 7. Et (4.)
nos à Dei cognitione magis magisq; exemplo Simonidis ab-
ducit: Quanto enim magis de hoc mysterio sine patre-
factione divinâ cogitat, tanto longius à verâ veri Dei,
ejusq; voluntatis cognitione recedit; Tum ex parte i-
psius electionis, quæ est summum mysterium Rom: 11. v. 25.
Quod rationis nostræ captum transcendit & superat.

Errant igitur Calviniani, dum omnia hic, revelatione divi-
nâ neglectâ, rationis suæ decempedâ metiri volunt.

Th. 15. Sequitur sedes electionis per *Ἰεσὺν* confi-
deranda, quæ est vel generalis, videlicet *Evangelium*,
quippe in quo solo per Filium enarrantem *Joh. 1. v. 18.*
voluntas Dei patris revelatur. Hinc nominatur
revelatio mysterij temporibus æternis taciti. Rom. 16. v. 27.
vel specialis, quæ iterum vel typica & peregrina, sc. caput
9. Epistole ad Romanos, in quo Apostolus non agit de æ-
ternâ electione ex professo, sed incidenter & tantum
sub typo; vel propria & genuina, estq; c. 1. *Ep. ad Eph.*
& quidem *versiculus 4, 5, 6.* cui adjungimus loca con-
gnata *Rom. 8. v. 29. & 30. 2. Tim. 1. v. 9. 2. Theß. 2. v. 13.*
Errorem hic renovant Calviniani, qui sede genuinâ,
utpote, quæ sedes ipsis in oculis est, relicta, ad pe-
regrinam confugiunt & juxta illam doctrinam electi-
onis definiunt; cum tamen meminisse debebant (1.)
Quod de unoquoq; dogmate ex proprijs sedibus (*locis*
ubi ex professo tractatur) sit judicandum. (2.) Quod in
applicatione typi ad antitypum non urgenda sint
strictè partes omnes, sed illæ dumtaxat, in quibus di-
rectè conferuntur. Et hac sufficiant quantum ad *περὶ Ἰεσὺν*
εἰς.

Th. 16. Sequitur (2.) *θεωρία*, quæ versatur cir-
ca electionis (1.) *ὀνοματυγῳσίαν*, seu considerationem
nominis, (2.) *πραγματυγῳσίαν*, seu considerati-
onem rei.

Th. 17. Hac vice autem de *ὀνοματυγῳσία* tantum
agere constituimus. *πραγματυγῳσίαν* in aliud tempus
reservantes.

Th. 18. Nominalem igitur tractationem non sic
eo pede hic præterimus, sed eam potius præmitten-
dam judicamus, quia *πρὸς τὸ ὀρθῶς διδάσκαι δὲ ἕτερόθεν*
πρὸς

πρώτως τὰ ὀνόματα, inquit Philosophus. Considerabimus autem in hac ὀνομαστικῇ quatuor: sc. (1.) ἔτυμολογίαν seu notationem (2.) Ὀμωνυμίαν seu equivocationem. (3.) Συωνυμίαν seu equipollentem appellationem, (4.) Ἐπρωνυμίαν seu à diversis determinationem.

Th. 19. In Etymologia perpendenda veniunt duo vocabula, quorum primum est ἐκλογή, seu *selectio*: Alterum προορισμός seu *Prædestinatio*.

Th. 20. Vocis ἐκλογῆς seu electionis notetur (1.) explicatio. Explicatur autem in S. S. per *separationem*, vide Deut: 7. v. 6. I. Reg: 8. v. 53. Ubi, quod *Moses* vocat eligere, illud *Salomon* reddit per separare. *Selectio* discipulorum Joh. 6. v. 70. vocatur *separatio*, ἀφορισμός Act. 13. v. 2. Derivatur enim à præpositione ἐξ segregandi vim habente, & λέγωμαι, vocor. Hinc ἐκλεκτοὶ evocati, qui enim eliguntur ex numero aliorum evocantur. (2.) ad usum applicatio. Ingens autem ex observatione hujus vocis usus promanat contra *Huberianos*, qui inter alia, etiam ex voce ἐκλελεγμένοι universalem & indiscretam omnium hominum docent electionem. Et licet distinguant inter ἐκλεκτοῦς & ἐκλελεγμένους paucos quidem confidentes esse ἐκλεκτοῦς, sed omnes ἐκλελεγμένους, sicut omnes discipuli docti sunt participialiter, quia omnes docentur à præceptore, pauci v. nominaliter, quia non apprehendunt omnes & memoria mandant omnia, quæ à præceptore dicuntur, Tamen hac distinctione nihil proficiunt, quippe quæ contrariatur (1.) *Sacra Scriptura*. Hæc enim sine ullo discrimine his vocibus utitur, ita, ut qui sunt ἐκλελεγμένοι, illi etiam sint ἐκλεκτοὶ & vice versâ (2.) *Vocis natura*. Nam participium ἐκλελεγμένος quæ componitur cum præpositione habente vim segregandi aut seligendi, atq; nomen verbale ἐκλεκτός,

Th. 21. Ut vocis electionis, sic etiam προορισμού
seu predestinationis, notetur (1.) explicatio. Dicitur enim
προορισμός à προορίζειν, quod significat determinare,
decernere aliquid antequam agas, & componitur ex
πρῶσι & ὀρίζειν definire, constituere, ab ὀρίζειν ter-
minus, finis; Ut ita προορίζειν vi vocis tantundem sit,
atq; ordinare; unde talem τῷ προορισμῷ nominalem
constituimus definitionem: προορισμός est rei seu perso-
nae ad certum finem per certa media ὀρισμός. (2.) ad usum
applicatio, usus autem hujus vocis est duplex, vel διδα-
κτικός, quem hæc exhibet regula: τὸ προορίζειν includit
non tantum finem, sed & principium & media ad fi-
niem ducentia. Sic enim Deus homines πρὸ κατὰ θεοῦ
κόσμου ad vitam æternam elegit, ut simul media ad e-
andem ordinavit. Includit enim hæc vox tria, sc. (1.)
Principium seu terminum à quo, sc. misericordiam &
εὐδοκίαν Dei. (2.) medium seu terminum per quem, meri-
tum Christi fide apprehensum. (3.) Finem seu terminum
ad quem, vitam æternam; vel (2.) ἐλεγχτικὸς, qui facit
ad refellendos Calvinianos duplicem fingentes præ-
destinationem, unam sc. ad vitam & alteram ad mor-
tem, Nam si datur prædestinatio ad mortem, sequitur
Deum non tantum esse causam mortis æternæ, sed etiam
ad æternam mortem, videlicet peccatorum. Quod dog-
ma ut in Philosophiâ est ἄτοπον & absurdum, ita in The-
ologia est ἄθεον & derestandum.

Th. 22. Homonymia seu equivocatio, versatur ite-
rum circa explicationem (1.) vocis ἐκλογῆς seu electio-
nis. (2.) προορισμῷ seu predestinationis.

Th. 32. Quod vocem electionis attinet, obser-
vandum est, quod aliter sumatur extrâ hunc articulum,
aliter verò in articulo.

Th. 24. Extra hunc articulum consideratur trans-
fertur ad (1.) Res. (2.) Personas. (3.) Actus.

Th. 25. Quando (1.) rebus accommodatur, sumi-
tur in sensu vel *comparato*, & sic notat rem aliquam cæ-
teris præferre. Et usurpatur de rebus (1.) *Bonis*, v. *g.*
Gen: 13. v. 11. Elegit sibi Loth Regionem circa Jorda-
nam, id est, unam alteri prætulit. (2.) *malis*, 2. *Sam:*
24. v. 12. Ubi ex tribus malis, bello, fame, peste ele-
git David id, quod minus videbatur esse malum, pe-
stem nimirum v. 14. vel absoluto & significat rem quam-
piam, tanquam eximiam & præstantem, approbare, si-
bique acceptam habere, vide Esai: 58. v. 6. Hoc est jeju-
nium, quod eligo. Dico quod hoc in loco vox eligendi
sumatur in sensu non comparato, ac si Deus verum je-
junium cum hypocritico conferat sed *simplici & abso-*
luto. Ita enim Deus verum jejunium eligit, ut falsum
& hypocriticum nequaquam velit, vide versic. 5. ejus-
dem capituli.

Th. 26. Quando (2.) Personis adjudicatur, u-
surpatur vel (1.) *de Christo*, vel (2.) *de Angelis*, vel (3.)
de hominibus.

Th. 27. De Christo usurpata vox electionis, si-
gnificationem habet vel *propriam* (puta quoad vocem
& extra hunc articulum) *Esa: 43. v. 10, Matth. 12.*
v. 18, quia est in æterno DEI consilio electus
& constitutus mediator & Redemptor noster; vel
abusivam seu modificatam quia peculiariter à Deo Patre
est dilectus, *Matth: 3. v. 17. Errant igitur Calviniani,*
qui Christum electionis causam esse, inter alia, idè negant,
quia ipse dicitur prædestinatus. Sed confundunt (1.) de-
cretum reparationis cum decreto electionis. (2.) di-
versos fines; Christus enim prædestinatus est, (ut ita
loqui liceat) ut nobis salutem acquireret, nos præde-

Minaci sumus, ut eâ perfruamur. Proinde Filius DEI electus est ad salutem promerendam, nos v. ad eam consequendam.

Th. 28. Quando (2.) *Angeli* dicuntur electi 1. Tim: 5. v. 21. iterum vox *electionis* sumitur *abusivè & improprie*; propriam enim significationem, sc. vim separandi, non amplius retinet, sed terminum electionis pro voce dilectionis ejusq; singularis scriptura sacra substituit.

Th. 29. *Hominibus* (3.) hæc vox accommodata, sumi potest vel *generalissimè* pro segregatione & electione ad functionem seu statum aliquem, cumq; vel *Ecclesiasticum*, Deut: 18. v. 5. Luc: 6. v. 13. vel *Politicum* Ex: 18. v. 25. 1. Sam: 10. v. 24. Et hæc electio distinctionis ergò vocari potest *Officialis*: vel minus *generaliter* pro segregatione ad media salutis & ad gratiam, hoc est, pro vocatione omnium hominum ad Ecclesiam spirituales Christi vineam, adeò ut illi hoc sensu dicantur electi, quibus Deus verbum suum manifestavit, Ita Populus Israeliticus vocatur electus populus, Deut: 7. v. 6. c. 10. v. 15. & hac acceptione usurpatum videtur vocabulum eligendi, 2. Pet: 1. v. 10. 1. Thess: 1. v. 4. Et si Huberiani *κατ' ἐξουσίαν* quandam hic agnitionem electionem pro vocatione hac sumi velint, dicam ipsis nemo scriberet. Nam vocatio hominum ad cætum Ecclesie est maximè universalis, licet non simultaneè, attamen successivè. Et hæc electio dici posset *Provincialis*.

Th. 30. Superest tertia vocis electionis significatio, quando videlicet de certis quibusdam *actibus* usurpatur. Licet enim vox electionis in sacro codice ejusmodi significationem nunquam & nusquam sustineat; Hujus tamen evolutio propter Huberianos universalem hinc electionem inferentes apprimè videtur neces-

necessaria. Quemadmodum ergo, dicit Adversarius, quando mendicus implorans eleemosynam, cuidam obviam venit, unicum datur objectum. Eleemosyna scilicet, quam si porrigimus, elegisse, si non porrigimus repudiasse dicimur. Sic pari modo dici potest, lapsos universos & singulos Deo in prævisione illâ æternâ velut occurrisse, ut illos omnes vel ob lapsum rejiceret, vel ex gratiâ reciperet; Deum verò elegisse posterius, adeoq; totum genus humanum dilexisse & ad vitam æternam prædestinasse. Sed observandum hic (1.) non agi in deliberatione illâ æternâ de electione actus, sed de electione personarum, quæ electio semper denotat separationem, ita quidem ut primum innuatur aliqua universitas, deinde quorundam ex illâ universitate separatio, quæ electio appellatur. (2.) Licet, quando de electione actus, (ubi eligi debet aut velle, aut velle nolle,) sermo est, unum duntaxat objectum aliquandò occurrat; In illâ tamen electione quædam separatio intervenit, non quidem objectorum, sed actuum. Quando enim aliquid moraliter eligimus, tum contrarium sive objectum, sive actus sit rejicitur. Vide Meisneri disput. 17. de universali electione Hüberiana in Anthropologicis.

Th. 31. Quando (2.) vox *electionis* in hoc articulo usurpatur, ponitur vel in *abstracto*, idq; vel cū *addimento*, Rom: 12. v. 5. ubi vocatur electio *gratia*, ad denotandam electionis causam efficientem, videlicet meram (non tamen absolutam & omnem respectum excludentem) DEI gratiam & misericordiam; vel sine *addimento*, Rom: 11. v. 7. Electio consecuta est; hoc est electio, (2.) ponitur etiam in *concreto* Marc. 13. v. 20. Matth: 20. v. 16. Et utraq; significatione notat Filiorum Dei, non amplius ad media salutis & gratiam, sed ad ipsam æternam salutem & gloriam, electionem & separationem.

*Th. 32. Sequitur (2.) æquivocatio vocis $\pi\epsilon\sigma\tau\epsilon\iota\sigma\upsilon\varsigma$ seu prædestinationis. Illa autem est vel (1.) Calvinistica. Polanus enim, Beza & alij ex Reformatis prædestinationis vocem dupliciter sumi fingunt, vel sc. in partem bonam, prout denotat perdestinationem electorum ad vitam; vel in partem malam pro destinatione reproborum ad mortem. His autem opponimus (1) perpetuam prædestinationis in S. S. pro electorum Dei ad vitam æternam ordinatione, usurpationem. (2.) Ipsorum Adversariorum consensionem, Expressè enim scribunt (1.) *Ursinus part: 2. Explic. Catech. pag. 229.* Notandum in scripturis nomen prædestinationis ferè de electis tantum accipi. (2.) *Zanchius lib: 5. de N. Dei c. 2. quæst. 1. p. 614.* Scripturæ, inquit, hoc nomine propriè significare solent sanctorum electionem, & ad vitam æternam deputationem ante mundi constitutionem factam. (3.) opponimus illis hanc firmisimam consequentiam, Nam prædestinatio est ordinatio rei ad finem, Omnis autem finis bonus est & perfectio rei. Damnatio v. non est bona, sed ultimum malum. Quare ad illam tanquã ad finem suum nemo prædestinatur.*

Th. 33. Datur deinde æquivocatio Ecclesiastica. Nam Patres primitivæ Ecclesiæ vocem prædestinationis (non attendentes quomodo eã scriptura utatur) etiam sumunt sensu nimis generali, & improprio, sc. pro tali constitutione, quã Deus justo suo iudicio eos, qui propriã culpã in impietentiã & incredulitate perseverant, in æternum abs se rejicere ac damnare decrevit. Quo sensu Augustinus l. 15. de Civ. Dei c. 1. inquit: Mysticè appellamus duas Civitates, id est, hominum societates, quarum una prædestinata est, æternum regnare cum Deo, altera æternum iudicium subire cum Diabolo. Et Isidorus l. 2. de summo bono c. 5. & 6. Gemi- na est prædestinatio, sive electorum ad requiem, sive reproborum ad mortem.

Th. 34. Frustra autem Calviniani in his dictis distinctionis suæ præsidium & fundamentum quarunt. Nam (1.) Patres illos non agnoscimus pro fundamento nostræ religionis, sed solam scripturam sacram *Job. 5. v. 39.* (2.) Patres Patribus opponimus, qui diversum hic statuunt. Ita enim *Leo in Epistolâ ad Petram Antiochenum inquit: Credo Deum tantum prædestinasse bona, Præcivisse a. bona & mala. Et Augustinus inquit: Nefas est dicere Deum aliquid, nisi bonum prædestinare, lib: de Prædest. c. 2. Et alibi: Prædestinatio multis est causa stadi, nulla a causa labedi.* (3.) LÖgè alio sensu vocē prædestinationis sumunt Patres in dictis locis, quàm Calviniani, Hi enim Prædestinationem reprobis accommodatam, faciunt merè absolutam; Illi verò ordinatam, Respectum n. habent ad impœnitentiam, & incredulitatem.

Th. 35. Alia demum est æquivocatio *Biblica*, quàm monstrant & exhibent ipsa sacræ literæ. Et ita sumitur, vel *genivôs* seu *generatim*, notans Dei, de rerum administratione & gubernatione, decretum. Sic prædestinata dicitur Passio Christi, ut fieret, *Act. 4. v. 28.* vel *eidivôs* seu *speciatim*, & notat *personarum*, videlicet *credentium*, per cetera media ad vitam æternam, destinationem, *Rom: 8. v. 29. Eph. 1. v. 4. & II.*

Th. 36. *Synonymia* seu *equipollens appellatio ad electionem specificè sic dictam*, est vel *Primaria*, videlicet *Prædestinatio*, *Rom. 8. v. 29, 30. Eph. 1. v. 4. 11.* vel *secundaria*, eaq; Testamenti, vel *Veteris*, ut, (1.) *Fidelium in fasciculum vitæ complicatio*, *1. Sam. 25. v. 29.* (2) *Inscriptio in librum & Jerusalem*, *Dan, 12. v. 1. Es. 4. v. 3.* vel *Novi*, & sic appellationes æquipollentes occurrunt, vel apud *Evangelistas & quidem (I.) Matthæum; Regni cœlestis ab exordio mundi constitu-*

C

tio

tio. 6. 25. v. 34. (2.) *Lucam*; scriptio nominum facta in cælo, 6. 10. v. 20. (3.) *Johannem*: Hominum de mundo facta Christo donatio, 6. 17. v. 6, vel apud *Apostolos*, utpote (1.) *Paulum*: Ad vitam æternam ordinatio, *Act.* 13. v. 48. Sancta & secundum propositum Dei vocatio *Rom.* 3. v. 20. 2. *Tim.* 1. v. 9. (2.) *Johannem*; In librum vitæ & vitæ agni inscriptio *Apoc.* 13. v. 8. 6. 17. v. 8 6. 21. v. ult.

Th. 37. Sequitur ultimo loco *Heteronymia*, seu à *diversis determinatio & distinctio*, quæ est vel *Heterodoxa Calvinianorum*, & *Orthodoxa Lutheranorum*.

Th. 38. *Heterodoxa est*, quando Calvinianitale potiss. inter electionem & Prædestinationem discrimen constituunt, quod scilicet (1.) Prædestinatio facta sit ab æterno; Electio verò fiat in tempore. Cum autem sedem hujus articuli ordinariam *Eph.* 1. v. 4. ubi electio facta dicitur *πρὸ καταβολῆς κόσμου*, sedem sibi in oculis esse, *Bucanus* videat, Electionem dupliciter sumi fingit, sc. (1.) *Propriè*, prout significat separationem, quæ re ipsâ fit per efficacem vocationem certorum hominum è perditio genere humano, & (2.) *Metonymicè* pro ipso eligendi proposito, eò quod hic loquendi modus in sacris literis admodum frequens sit. Unde Paulus affirmare non dubitet, Deum suos jam glorificasse. *Rom.* 8. v. 30. & *datam* nobis fuisse gratiam in Christo *πρὸ χρόνων αἰώνων*, ante tempora secularum 2. *Tim.* 1. v. 9. & alia ejusmodi non pauca, in quibus sacra scriptura verbis rem ipsam significantibus ad decretum de re factum declarandum utatur. Verum *ἀπὸ γενεῆς* asseritur hæc *equivocatio*. Licet enim scriptura sacra electionem quandam, quæ fit in tempore, agnoscat, cooptationem sc. in populum Dei, & vocationem ad certum quoddam officium; (ut dictum est.

th 29.) Tamen quando de electione ad vitam æternam sermo est, semper intelligitur actus eligendi æternus, qui factus προ κρισεως αἰωνίου, ut Paulus inquit. Eph. 1. v. 4. Non igitur vox eligendi Eph. 1. v. 4. significat, decrevis eligere, sed actum elegit. Proinde notat eligendi, non propositum, sed actum, vide loca de electione agentia, Matth. 22. v. 14. c. 24. v. 24. Marc. 13. v. 22. Jac. 2. v. 5. Loca verò in contrariam sententiam adducta voci eligendi Eph. 1. v. 4. nihil præjudicant. Illatio enim fit à particulari; unde non sequitur: Aliquando verba rem ipsam significantia ad decretum de re factum declarandum adhibentur. Ergò idem fit hoc in loco, Absurdum!

Th. 39. Deinde Calviniani inter Prædestinationem & electionem talem faciunt differentiam, quod Prædestinatio habeat se instar generis, electio v. & reprobatio instar specierum, vide Polanum de aternâ Dei prædest. pag. 6. Bucanum loc: 37. pag. 422.

Th 40. Quidam addunt hoc discrimen, quod Prædestinatio sit omnium promiscuè hominum, electio verò paucorum tantum, scilicet τῶν μελλόντων πιστεῦεν. Verum opponimus his indifferentem & reciprocam harum vocum in S. S. acceptionem & permutationem, vide loca Rom: 8. v. 30. Eph. 1. v. 4, 5. & II.

Th. 41. Licet autem hæ duæ voces Prædestinatio & Electio τῶν πρᾶγμα & acceptione biblicâ æquè late pateant; Attamen τῶν λόγων differre eas nonnulli existimant, & quidem tripliciter (1.) ratione ordinis: Ex genere enim creduli eliguntur, & deinde ad salutem prædestinantur. (2.) ratione Objecti: Electio versatur circa homines; Prædestinatio non tantum circa homines, sed etiam circa media salutis, (3.) ratione Contrarij: Electio enim respicit segregationem aliquam, fidelium

delium scilicet ab infidelibus, unde respectum includit ad damnatos. Prædestinatio verò magis respicit finem, qui est vita æterna, quam electionis oppositum.

Th. 42. Sequitur Ἐπερωπία seu Electionis à diversis vocibus distinctio Orthodoxa. Lutherani enim, præviâ sacrâ scripturâ, ab electione seu prædestinatione discernunt (1.) Præscientiam. (2.) Providentiam. (3.) Dei voluntatem. (4.) Dei consilium. (5.) Dilectionem. (6.) Vocationem.

Th. 43. Præscientia (κατ' ἀνθρώπων γένειαν & οὐ κατὰ βεβαιότητα de Deo dicta.) alia est generalis, quæ ad omnia se extendit tam mala, quam bona, licet non eodem modo, ut ex loco de providentiâ constat; Alia specialis, quæ refertur ad solos credentes & electos Dei Filios Rom: 8. v. 29. Quando ergo Præscientiam ab electione & Prædestinatione differre & distinguere asserimus, intelligimus πρόγνωσιν, tam specialem, quam generalem. Licet enim πρόγνωσις hæc specialis & ἐκλογὴ respectu objectorum (utrumque enim circa electos & osq. solos versatur) æquè latè pateant; Attamen differunt ratione ordinis, quod patet (1.) ex catenâ electionis Paulinâ: Quos præscivit, hos & prædestinavit, Rom. 8. v. 29. Unde rectè Augustinus: Prædestinatio sine præscientiâ non potest esse. Præscientia n. præcedit, ut pars ordinis, electio sequitur, ut decretum. (2.) Patet inde, quod electi dicamur κατὰ πρόγνωσιν, 1. Pet. 1. v. 2. Ridicula v. foret locutio, si πρόγνωσις & ἐκλογὴ idem forent. Perinde enim esset, ac si dicerem: ἐκλογὴ facta est κατ' ἐκλογὴν. Errat igitur Huberus, qui ex voce πρόγνωσις universalem hominum electionem inferre allaborat.

Th. 44. Providentiæ vox latius etiam patet voce electionis seu prædestinationis; illa enim versatur circa omnes creaturas, tam irracionales, quam racionales.

Hæc

Hac verò concernit tantum *rationales*, & in specie æternam salutem electorum.

Th. 45. *Voluntati* terminus ita distinguitur ab electione, ut comprehendat etiam res eas, quæ non fiunt. Sic Deus quidem vult, ut omnes salvi fiant, *1. Tim. 2. v. 4.* quod tamen non fit ob propriam hominis culpam. Unde Servator noster inquit: Quoties voluit te congregare, sed noluiti, *Matth. 23. v. 37.*

Th. 46. Consilium, beneplacitum & propositum Dei latius se extendunt, quam ipsa electio. Nam *Paulus* inquit, quod electio sit *κατὰ βουλὴν, κατὰ πρόθεσιν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν* Rom; 8. v. 29. Eph. 1. v. 5. Non verò quod sit ipsum consilium, beneplacitum & propositum. *Πρόθεσις* enim seu Propositum est gradus superior electione. Errant preinde Calviniani, qui *πρόθεσιν* & *ἐκλογὴν* *Ἰᾶ* idem notare volunt Confer. *suprà thesin 38.*

Th. 47. Dilectionem quod attinet, illa communiter duplex statuitur: *Generalis* scilicet, quæ totum mundum dilexit, *Joh. 3. v. 16.* & *specialis*, quæ est dilectorum in dilecto, & refertur ad solos constanter credentes. Ab utraq; autem electio seu prædestinatio differt, sed non eodem modo; A *generalis* respectu tam *objectorum*, quàm *ordinis*. *Dilectio* enim *generalis* versatur circa omnes homines, *Electio* verò circa solos electos; A *speciali* verò respectu tantum *ordinis*. Quos enim Deus elegit, eos necesse est ut antea dilexerit; Si quidem electio sine dilectione stare nullo modo potest, quod contra Huberum dilectionem cum electione confundentem merito observamus.

Th. 48. Deniq; à *Vocatione* (propter Huberianos ex voce hæc universalem electionem inferentes) discernenda est vox *Electio* seu *Prædestinationis*.

Th. 49. Sunt enim vocati (1.) qui serid quidem à Deo manum suam toto die ad populum rebellem extendente vocantur *Esa. 65. v. 2.* Sed consilium Dei adversus semet ipsos spernunt, *Luc. 7. v. 30.* Ideoque quod non convertuntur, sed indurantur, non Deo, sed sibi impudent. Et hi dicuntur κελημένοι, *Matth. 22. v. 3. Luc. 14. v. 24.*

Th. 50. Sunt vocati (2.) qui vocationem amplectuntur. Et hi sunt in triplici differentiâ.

Th. 51. Quidam enim μόρφωσιν εὐσεβείας, hoc est hyporyticam & simulatam præ se ferunt pietatem, sed δύναμιν seu vim ejus abnegant, *2. Tim. 3. v. 5.* Deo quidem ore suo appropinquant, & labijs eum honorant, corde interim mille milliaribus absente, *Matth. 23. v. 8.* Et in his etiam serid Dei vocatio finem suum non assequitur, non quidem Dei, sed propriâ inobedientiâ culpâ,

Th. 52. Alij verè quidem & dignè suam vocationem amplectuntur, verùm ad tempus; Fiant enim κλήσεως ἐπιχειροῦ participes *Ebr. 3. v. 1.* Spiritu Sancto sunt renati, fide dotati, remissione peccatorum donati, verùm in his non constanter perseverant, sed ad inquinamenta hujus mundi reversi, à sollicitudinibus, divitijs & voluptatibus suffocantur, & ita ad tempus credunt, tempore autem tentationis recedunt, *Luc. 8. v. 13. & 14.* In his proinde πρόθεσις Dei eventum suum non assequitur, quia enim initium substantiæ firmum ad finem usq; non retinent, *Ebr. 3. v. 14.* Propriâ culpâ pereunt.

Th. 53. Sunt deniq; qui non πρὸς τὸν κατὸν In vocatione suâ, quâ vocati sunt, ambulant *Eph. 4. v. 1.* verùm vocationem atque electionem suam firmam reddere satagunt *2. Peti. 1. v. 10.* imò ad finem usq; in fide perseverant. *Matth. 10. v. 22.*

Th. 34. Hi vocatorum gradus ita distinguuntur: In primo gradu constituti vocantur κηλημένοι *Matth. 22. v. 14.* In secundo & tertio vocantur κλητοὶ *Matth. 20. v. 16. & 22. v. 18.* In quarto vocantur non κηλημένοι, nec simpliciter κλητοὶ, sed κλητοὶ κτ̄ πρόθεσιν θεῶν *Rom: 8. v. 29.* *Vel ita:* in primis tribus eventus vocationis fit non κτ̄, sed παρὰ πρόθεσιν θεῶν. Propositum enim Dei est, ut homines, qui vocantur conversi salventur, *2. Pet: 3. v. 9. 1. Tim: 2. v. 4.* Eventus autem vocationis illorum, qui in fide ad finem usque permanent, fit non παρὰ, sed κτ̄ πρόθεσιν θεῶν *Rom: 8. v. 28.* Quia divina πρόθεσις suam in hisce finem exoptatum consequitur; Justificantur enim & glorificantur, *Rom: 8. v. 30.*

Th. 35. Proinde, quando electionem à vocatione differre astruimus, intelligimus vocationem illam, cujus eventus fit παρὰ τὴν τῆς θεοῦ πρόθεσιν, quia hæc vocatio est universalis, electio verò particularis. Unde multi, i. e. omnes sunt vocati, *Matth. 20. v. 16.* Pauci verò electi. Vocatio autem, cujus eventus fit κτ̄ πρόθεσιν θεῶν æquè latè patet, quàm electio respectu scilicet objectorum, licet ratione ordinis differant. Nam Prædestinatio præcedit, vocatio sequitur. Unde Paulus inquit: Οὓς προώρισεν, τὸς τῆς ἐκάλεισεν *Rom: 8. v. 30.* Et tantum de ὀνοματωγνώσεια.

Joh. 17. v. 17.

Ἄγιασον ἡμᾶς, ὦ θεὸς, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
 ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστίν.

Ligit in Christo Deus omnes ritè fideles;
Inq; fide constans ritè fidelis is est.
Talis ut ipse sies voveo Charissime BRAUN!
Ac Electorum premia lata feras.
Sic tibi, quas tractat tua dissertatio, voces
Res Electorum, crede, perennis erunt.

M. Michael Eiflerus, P.P. & Inspect.
A. El. Fac. Phil. p. t. Decan.

Dum fervet totus belli terroribus orbis,
Et tristem spargit torva Megara comam.
Dum multi semet curis sat inanibus angunt,
Dum vacat hic opibus, dum vacat ille mero.
Tu benè Musarum pulchro succensus amore,
His vacuum curis pectus, amice, geris;
Sed Phœbum curas, & ter tria numina Phœbi,
Quæ mons in summo culmine Pindus habet.
Hinc & ad illius penetras jam culmina montis
Culmina desidibus non adeunda Viris.
Hic invat ingenij meliores quærere dotes,
Annorum series quas abolere nequit.
Maçte animi juvenis! maçte his prestansibus ausis!
Et perge inceptam continuare viam.
Perge age. Sic ulnis reducem te Patria lætis
Excipiet, magna Patria plena spes.
Gloria te perpes, te premia magna manebant.
Sic Charitum spondet Pegasidumq; Chorus.

Amico & sympatriotæ suo optati-
ssimo posuit

Iohannes Brandt Sunderb.
Hollæt.

ca. ? Sed Responsio Respe^{ct}u Christi capitis expedita est: quia
1. ipse qui patitur Rex est, etiam dum patitur 2. quia dum pati-
tur, quid, quomodo, quando, & quantum, pati velit, Basilicè
admodum definit 3. quia omnis ipsius Passio valdè ἐνεργητικὴ &
efficax est: dum enim judicatur, judicat: dum conteritur,
conterit: dum moritur, vivit. Deniq; quia omnium Christi
passionum catastrophe laeta & regia est.

XVII. Quae singula, pro rata parte, etiam de Patientia & Passi-
one membrorum Christi, vera sunt.

XVIII. Ubi autem sit & vigeat hoc Regnū Gratia, non ex Papi-
colis discendum, qui illud suae soli Cathedra Romana alligant:
contra quos statuimus, ibi esse Regnum Christi Gratia, ubi
Christianismus exercetur, ubi verus Baptismus est, & pradi-
catur verbum Dei. Aded ut hoc Regnum cum Ecclesia sit Ca-
tholicum. Christus enim habet hoc suum Regnum, inter E-
vangelicos, inter Pontificios, & inter Graecae religioni addictos,
Armenios, Georgianos, Abyssinos & Prato iohannitas &c.

XIX. Sub quacunque autem Religionis Christianae specie, quod
major lux & puritas est verbi, & Sacramentorum, eò plures ibi
cives ad hoc Regnum Gratia pertinentes, esse, nullum est du-
bium.

XX. Et quia catholicum, idè impossibile est, ut sit Monarchi-
um, seu ut ad formam regiminis Monarchici conformetur, ita
ut unus Homo summo loco omnes sub se particulares Ecclesias, cu-
juscunq; loci, habeat, eisq; praesit non tantum consilio & ordina-
tione, sed etiam cum imperio mero & mixto. Talis enim for-
ma Regni Gratia Christi neq; necessaria, neq; possibilis, neq; utilis
est, quod contra Bellarminum statuimus.

XXI. Præter autem hoc Regnum Gratiæ etiã Christus Regnum Potentiæ, quo Circa nos est, administrat. Quod nihil aliud est, quã Executio Majestatis suæ planè divina & infinita, quã tam intra quã extra Ecclesiam; tam inter quã super nos, omnibus creaturis visibilibus & invisibilibus dominatur, portando omnia verbo suo, ubiq; vegetando & implendo omnia, tam præsentia suã quã virtute: bonas actiões promovendo, malas coercendo & puniendo, donec ponantur omnes inimici sui scabellum pedum suorum.

XXII. Quod dominium quidem Christo λόγω ante incarnationem cum patre & Spiritu sancto ab æterno commune fuit, atq; etiãnum est (quæcunq; enim pater facit hæc & filius facit Joh. 5. v. 19. & majestas Dei una est, quæ in se permanens omnia innovat Sap. 7. v. 27.) In ejusdem tamen Dominij & Majestatis communionem, possessionem, & usum caro Christi per unionem personalem, sessionemq; ad dexteram Patris, assumpta & simul evedta est.

XXIII. Ó λόγος enim ipsa Dei potentia est, 1. Cor. 1. v. 14 Dum igitur λόγος seipsum suamq; ὑπαρξιν communi cavit carni, eo ipso quoq; potentiam & omnem majestatis suæ plenitudinem: Aded ut sicut Christus non est duplex Dominus aut Rex (alius Deus, alius Homo) sed unus Dominus: ita nec habeat duplex Regnum aut dominium, sed unum simpliciter.

XXIV. Quod in sudem oculis Calvinianorum obvertimus, qui Christum unum nobiscum Dominum fateri cogentur, tam quã Deus, quã quã Homo, nisi velint extoto asse Nestoriani audire. Quod si autem etiã Christus, quã Homo, Dominus & Rex est, ut est; Matth. 12. v. 8. Actor. 2. v. 36. Jam dicant unde id
domi-

dominium habeat? Si ex se ipso, tunc non idem cum λόγῳ dominium: atq̄ ita duplex dominium & per consequens duplex Dominus. Si ex λόγῳ; Ergo per communicationem Realem. Reale enim ut hoc Dominium carnis sit, necesse est. Neutro enim respectu Christum titulum tenus Dominum esse cupimus.

XXV. Quod ipsum dominium Regni sui, Christus, secundum utramq̄ naturam extendit ad omnes omnino creaturas, visibiles invisibiles, suberas Inferas, animatas inanimatas, presentes & futuras, fideles infideles & hostiles: idq̄ ita, ut universalitas dominij sui habeat etiam sibi universaliter conjunctam Christi παρρησίας seu præsentiam sicut Petrus . 1. Petr. 1. v. 16. δύναμιν & παρρησίας conjungit. Ubi enim Christus regnat, ibi & est; & ubi est, ibi Regnat. Non imitatus in hoc Regem Hispania, & id genus dynastas, qui ubi non sunt regnant, & sæpè etiam ubi sunt, non regnant, ut Sardanapalus in Gynecæo.

XXVI. Quæ tanta Regni hujus Maïestas & universalitas, etsi exclusâ carne Christi non administratur, nullo tamen modo administrari posset, si Christus Verus Deus non esset: quod contra putidum delirium Photinianorum, qui Christum nudum hominem opinantes, nihilominus ipsum omnia ea ad dexteram Dei posse, quæ Deus possit, delirant, immoto nixi Dei verbo credimus.

XXVII. Sed & Christus noster Regno Gloriæ pollet, quod nunc quidem gerit, manifestabit autem plenè cum ὑπερῷωσιν exaltationem suam in caelestibus perfectè nobis ostendet, hoc est cum consumaverit salutem nostram & multos filios adduxerit in gloriam Hebr. 2. v. 10. Eosq̄ fecerit ibi esse, ubi ipse est, ut videant claritatem ipsius, Ioh. 17. v. 24. & dedit

derit vincentibus secum sedere in throno suo, sicut ipse
vicit & sedit cum patre in throno ejus. *Apoc. 3. v. 21.*

XXVIII. Tunc enim erit quasi profusio quaedam, vel profusa
quaedam illa *ἡ δόξα τοῦ Regni*, omnis gratiæ & potentiæ Christi,
hoc est gloriæ ipsius.

XXIX. *Quæ Christi ἡ δόξα* Gloria, quasi ex nebula sæpe
quidem promicuit, utpote in Majestatica vi docendi *Matth. 7*
v. 29. Ioh. 7. v. 46. In miraculis Act. 2. v. 22 In transfigura-
tione Matt. 17. v. 2. In morte Matth. 27. v. 54. Teste Iohan-
ne Ioh. 1. v. 14. attamen sicut dictum est tantum quasi ex ne-
bula, quam flatus exinanitionis induxit & requisivit.
Phil. 2. v. 6.

XXX. Et quamvis ea appareat gradibus quibusdam adau-
ctior & illustrior, In Resurrectione *Rom. 1. v. 4. In descensu*
ad inferos. Coloss. 2. v. 15. in Ascensione & ἀναλήψει seu re-
ceptione in gloriam. 1. Tim. 3. v. 16. In Effusione Spiritus
Sancti, Act. 2. v. 33. in cooperatione & confirmatione sermonis
per miracula Marc. ult. v. 20. In propagatione & conservati-
one Ecclesia, 2. Cor. 3. v. 4. Tamen fuit & est illa ἐπιφάνεια
semper conjuncta cum Oeconomia Qualis & Quanti: & nostri
respectu Ænigmatica & μυσική. 1. Cor. 13. v. 12. Quicquid enim
recipitur ad modum recipientis recipitur.

XXXI. Tunc autem tam ex parte Christi manifestantis,
quam respectu modi apprehensionis, erit hac gloria omnibus nu-
meris absolutissima & perfectissima.

XXXII. Quod fiet in Die Restitutionis omnium *Act. 3. v. 21.*
quan-

quando vita nostra quæ nunc adhuc abscondita est, revelabitur cum Christo in gloria. *Col. 3. v. 3.* & configurabuntur corpora humilitatis nostræ corpori claritatis suæ, secundum operationem virtutis suæ, quâ omnia potest sibi subicere. *Phil. 3. v. 21.* Nondum enim apparuit quod erimus, scimus autem quoniam cū apparuerit, similes ei erimus. *1. Ioh. 3. v. 2.*

XXXIII. *Qua gloria ἐπιφάνεια & Restitutio omnium, fiet cum translatione in cælos, in occursum Domini in nubibus, ut cum ipso simus semper. 1. Thes. 4. v. 17. Non autem cum conversatione terrena, ut quidam Chiliastra tam veteres, quam Novi, sibi somniant. πολιτεύμα enim nostrum est in cælis Phil. 3. v. 20. & quæ sursum sunt, non quæ super terram sunt sapimus. Colos. 3. v. 1.*

XXXIV. *Quapropter & Mille istos annos, de quibus in Apocalypsi cap. 20. v. 2. sermo est, quos pro Regno Evangelico etiam quidam Chiliastrini recentiores Patroni allegant, jam pridem cum Constantino M. initium, & cum Othomanno Turcico finem sortitos esse, censemus.*

XXXV. *Neq̄ patrocinaur quoq̄ Iudæis, quasi illi adhuc ante finem mundi postliminio Patriæ suæ restituendi sint; neq̄ etiam credimus in univèrsam omnes Iudæos, ad Religionem Christianam conversum iri, ut quidam in hunc sensum verba Pauli Rom. 11. v. 25. rapiunt.*

XXXVI. *De momento autem temporis hujus ἐπιφάνεια Gloria Christi, non indigetis ut scribamus vobis. inquit Paulus 1. Thes. 5. v. 1. Quando enim Christus Regnum suum re-*

stitutus sit, nostrum non est scire tempora vel momenta, quæ pater posuit in sua potestate. Act. 7. v. 7. Quapropter omnes vaticinas calculationes cum suis Hypothesibus & deductionibus, sive eas ex domo Elia, & cabala Rabinorum; sive ex Analogiis anteaactorum temporum; sive ex literis numeralibus; sive Asterismorum situ; sive Arithmetiis suis formalibus, ut vocant, colligant; non ex monte Morija, sed *μωε'ιας*, esse perfectas judicamus.

XXXVII. Quo etiam pertinet Pontificium illud figmentum, qui Anti Christum suum fictitium ante Apparitionem gloriae Christi tres annos cum dimidio Regnaturum esse contendunt: Quod vel inde absurdum est, quod hoc pacto rationem supplicandi & demonstrandi tempus adventus Domini, nobis & posteris nostris subministrarent expeditissimam.

XXXVIII. Continuabit autem Regnum Glorie sue Rex noster in aeternum, sine fine. Nam quod traditurum eum Paulus Regnum patri suo dicit. 1. Cor. 15. v. 24. Id non de Regni gloriae, sed Oeconomia Regni, non de Re, sed de modo rei, ut subtilissime Lutherus loquitur, accipiendum est.

XXXIX. Ex qua brevi Trium Regnorum Gratia, Potentia & Gloriae Christi delineatione, ad oculum liquet, ex quibusnam causis Regnum Christi consistat: Quibus singulis ad amissim reputatis, patebit insuper hoc *πρόσωπα* generale: Regnum Christi non esse de hoc mundo. Ioh. 18. v. 36.

XL. Mundanum non est, quia Causam efficientem seu Autorem habet *ἀνεσώτως*. S. S. Trinitatem. Deus pater enim constituit regem super montem Sion Psal. 2. v. 6. Dan. 7. v. 17
Eph.

Eph. 1. v. 20. Phil. 2. 9. Filius Dei caput est omnis principatus & potestatis Col. 2. v. 10. Spiritus. S. infinitum & Regale oleum est hujus regis. Psal. 45. v. 8. Esa. 61. v. 1.

XLI Porro mundanum non est, quia Causæ Organicæ, Sceptrum, Gladius, Thronus, Arma hujus Regni, non sunt Mundana sed spiritualia 2. Cor. 10. v. 4. puta, Verbum Legis & Evangelii, Miracula, sacramenta, preces piorum, claves Regni calorum &c.

XLII. Sed nec causæ Materiales Regnum Christi (quamvis id maxime videatur) efficiunt mundanum. Nullam enim Regnum Christi materiam aliam habet, præter circa quam: ut sunt Angeli, Diaboli, homines & omnes Creatura. Angeli autem & Diaboli non pertinent ad ambitum hujus Mundi. Sed nec homines qui cives & Membra Regni Christi sunt, de hoc mundo sunt, sicut nec Christus de hoc mundo est. Joh. 17. v. 14. Circa impios autem qui merè terrena sapiunt, ut & circa bruta, oves, boves, pisces maris &c. Psal. 8. v. 8. Christus imperium suum gerit non propter se, sed propter aliud.

XLIII. Formalis autem causa maxime reddit hoc Regnum spirituale, & non mundanum. Formaliter enim Spiritualitas hujus Regni suboritur & dependet 1. ex Persona Regis, singulariter mirabilis & mirabiliter singularis, qui Gemina substantia est. 2. Ab officio ejus, quod non tantum Rex sed simul & Propheta & pastor & Sacerdos & victima est, pro nobis patiens satis faciens & intercedens apud æternum patrem suum. 3. à Beneficijs hujus Regni, quæ vel sunt Generalia, & respiciunt conservationem univèrsi; vel sunt Specialia, quæ solus sunt Ecclesiæ. 4. ab Adjunctis loci & temporis, quia absolutè sine fine

ne sine tam loci quam temporis est. s. à Proprietate hujus Regni quod omnem strepitum & pompam humanam studiose averfatur & respuit.

XLIV. In summa Administrationis Forma, quæ toto genere diversa est à Politico Regimine, satis superq; ostendit Regnum Christi mundanum non esse.

XLV. Idem quod & Duplex hujus Regni Finis satis aperte declarat.

XLVI. Finis enim q̄, vera & salutaris est agnitio Christi, & per Christum agnitum, vera & salutaris agnitio S. S. Triados, tam quoad mentem quàm quoad voluntatem; Item vera & filialis subiectio, quâ ipsi serviamus in justitia & sanctitate omnibus diebus vitæ nostræ Luc. 1. 14. Idem enim Christo Deus dedit gloriam, ut fides vestra, & spes esset in Deo, Inquit Petrus 1. Epist. cap. 1. v. 21.

XLVII. Finis q̄, ut per hanc agnitionem in Regno Christi acquiram, crescamus in virum perfectum, & reparetur restareturq; in nobis imago Dei deperdita, quæ perfectè restituta cum Sacrosanctis, Angelis & Archangelis, cum Thronis & Dominationibus nos novi homines, in justitia & sanctitate veritatis Eph. 4. v. 24. inq; clarificatis corporibus nostris 1. Cor. 15. v. 45. Deum à facie ad faciem, imò ipsam Dei substantiam, contemplantes, indefinenter Gratiam, Potentiam & Gloriam ipsius æternam, in Ecclesia triumphante, in novo celo novaq; terra Esa. 66. v. 22. dignè concelebrare possimus.

XLVIII. His ita ad animum revocatis quid cum Regno Christi ejusq; salutaris doctrina, cognationem habeat, quidq; Repugnet, facile dijudicatu est.

XLIX. Nihil affinius est Regno Christi, quàm Dominium Adami.

Adami quod ipsi commissum fuit, & quod gessit, & gesturus
fuisse in statu Innocentia, si in eo perstisset: Itemq; Regnum
Melchisedeci. qui fuit Rex Justitia & pacis, Rex simul &
Sacerdos, cum quo Christus confertur. Heb. 5. v. 6. cap. 7. v. 15.

L. Ulimò Pugnancia omnia rejicimus. 1. Judaica & politi-
ca de Regno Christi somnia. 2. Deliria item Judaisantium Chi-
liastarum & Anabaptistarum. 3. Pontificiorum item, qui Regnū
Christi in militante Ecclesia, ad politicam planè formam confi-
gurant. 4. Calvinianorum commenta, qui Regnum Gratia inter-
num & externum Re & quidem tempore dividunt: Regnum po-
tentia partim solius cœli claustris partim Ecclesia limitibus coar-
ctant, & ab eo tum, Virtutem Humana Nature Christi, tum
ejusdē præsentiam sequestrant, In Regno Gloria autem, nos ipsam
Dei substantiam visuros per P. Martyrem negant.

LI. Et in summa totum Satanae Regnū quod exercet in gen-
tibus contra Christū frementibus, cum utroq; Antichristo Magno,
& omnibus Hæreticis, item Tyrannis & persecutoribus contra sti-
mulum Christi Regnantis calcitrantibus. Quos ut tandem
cum Novissimo hoste, Morte videlicet, de-
struat, orandus est Rex Gloriae Jesus
Christus precibus inde-
fessis.

Ad Respondentem.
CHRISTIANUS REINECCIUS
per anag.
SCRUTERIS HÆC IN UNICIS.

Non ratione tuâ. quæ sunt mysteria, cense;
Sed Biblijs **SCRUTERIS HÆC IN UNI-**
(CIS,
Theologâq; potens athleta **CRAMERUS** arenâ
Cum te suum producit ipse discipulum;
Arte tuâ, **VERBOQ; DEI** defende **SIONIS**
ARCEM, repulsis **REGIS** ejus hostibus.
Quinq; legas silices ex **VERBI** flumine, **CHRISTI**
Hostes ijsq; jactis sterne singulos:
Hoc certamen erit gratum, quo præside pugnas,
Ipsi Deo, tuisq; laus parentibus.
Hinc Tibi surget honos cum præside; Perge cohæres
Vitæ tueri regna Christi jugiter.

ἐπεὶ σὶ γον.

ReneCCI patris & Christi Christiane Cohæres
Hæc fratris semper regna tVere benè.

Johannes Rakemannus Tang.
Palao-Marchius.

